

TERVOLA

Tervolan kunta

Opiskeluhoitosuunnitelma

1.8.2023

29.8.2023 Sivistyslautakunta

TERVOLAN KUNTA

Keskustie 81

95300 TERVOLA

Puh. 040 124 2411

info@tervola.fi

tervola.fi

y-tunnus 0193249-1

Sisällysluettelo

Opiskeluhoitosuunnitelma	1
1. Opiskeluhoollon tarkoitus	1
2. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	1
2.1 Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta	2
2.2 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	3
3. Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	3
3.1 Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	3
3.2 Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	4
3.3 Poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen	5
3.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	5
3.5 Yhteistyö ja käytänteet koulu ympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	6
4. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)	6
4.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin	6
4.2 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja toiminta	7
4.3 Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	9
4.4 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet koulussa	9
4.5 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet	9
5. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	10

5.1 Osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimisessa ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamisessa	10
5.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	10
5.3 Opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä	11
5.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	11
5.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	12
6. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	12
6.1 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	12
Oppilaiden suojaaminen kiusaamiselta	13
Oppilaiden suojaaminen häirinnältä	15
Yhteistyö huoltajien ja tarvittavien viranomaisten kanssa	16
Suunnitelmista tiedottaminen, päivittäminen, seuranta ja arviointi	17
6.2 Kriisisuunnitelma	17
Kriisitilanteiden ehkäisy ja niihin varautuminen	17
Yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa	18
Tiedottamisen ja viestinnän periaatteet	18
Toimintatavat erilaisissa äkillisissä kriisitilanteissa	19
Psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen	22
Suunnitelmaan perehdyttäminen, päivittäminen ja seurantaan liittyvä kirjaaminen ja arviointi	22
Liite 1 Huolen alueet	23
Liite 2 Oppilashuollollisen tuen polku	25
Liite 3 Suostumuslomake	26
Liite 4 Kriisitiedottamisen mallit	28

---

1. Opiskeluhuollon tarkoitus

Opiskeluhuollosta säädetään lailla oppilas- ja opiskelijahuollosta (1287/2013). Hyvinvointialueiden käynnistyessä 1.1.2023 lakiin on tehty muutoksia (377/2022).

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opiskeluhoito, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhoitotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma. Opetushallitus on antanut opetussuunnitelman perusteissa tarkemmat määräykset suunnitelman laatimisesta. Tämä opiskeluhoitosuunnitelma on Tervolan kunnan esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen yhteinen.

Opiskeluhoito on matalan kynnyksen palvelua lapsille, oppilaille ja opiskelijoille, jotka opiskelevat esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Opiskeluhuollon ensisijaisena tarkoituksena on edistää oppilaiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä.

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Lisäksi oppilailla on oikeus oppilas- ja opiskelija-huoltolain mukaiseen yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon.

2. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ja opiskeluhuollon palveluista on olemassa valtakunnalliset henkilöstömitoitukset tai suositukset, jotka koskevat terveydenhoitajien, lääkäreiden, kuraattoreiden ja psykologien palveluiden saatavuutta. Lisäksi oppilas- ja opiskelija-huoltolain 15 § määrittelee, missä ajassa oppilaalla on oikeus saada psykologi- ja kuraattoripalveluita ja 17 § määrittelee terveydenhoitajan ja lääkärin tavoitettavuutta koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa.

Opetuksen järjestäjän arviota opiskeluhuollon kokonaistarpeesta lähestytään kuvailemalla opetuksen järjestäjän koulutusmuotoja ja kouluja niiden tunnuslukujen kautta. Lisäksi arviointiin on koottu oppilaiden hyvinvointia ja elinoloja koskevaa paikallista seurantatietoa.

2.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Oheiseen taulukkoon on koottu kouluittain tunnuslukuja, joiden pohjalta opiskeluhuollon kokonaistarvetta voidaan osin arvioida.

Koulutusmuodot ja koulut 1.8.2023	Opiskelijat	Tehostettu tuki	Erityinen tuki	Maahanmuutto- taustaiset opiskelijat
Esiopetus (järjestetään kouluilla)	22		1	
Perusopetus (sis. myös esiopetuksen)				
Kaisajoki	28	1		
Loue	29		1	
Mattinen	43	4	2	
Lapinniemi	214	27	14	10
Lukiokoulutus				
Tervolan lukio	31			1
Yhteensä	345	32	17	11

Viime vuosien aikana opiskeluhoitopalveluiden tarve on selkeästi kasvanut. Oppilaiden pahoinvointi on lisääntynyt ja syventynyt. Epäsäännöllinen koulunkäynti ja ongelmalliset poissaolot ovat lisääntyneet. Kouluterveyskyselyssä 2021 usea indikaattori osoittaa oppilaiden hyvinvoinnin laskua. Mm. oppilas on ollut huolissaan mielialastaan kuluneen 12 kuukauden aikana, on merkittävästi noussut. Iso joukko kokee koulu-uupumusta ja kokemukset henkisestä ja fyysisestä väkivallasta ovat nousseet. Merkittävä joukko oppilaita kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.

Aina ongelmia ei kyetä ratkomaan oppilashuollossa, vaan tarvitaan myös erikoissairaanhoidotasoista palvelua. Näihin palveluihin on usein jonoa ja ongelmat ehtivät monimutkautua. Jaksot sairaalakoulussa ja erikoissairaanhoidossa ovat lisääntyneet.

Tervolassa koulupsykologipalveluita on ollut käytettävissä ainoastaan oppimistutkimusten tekoon, joten psykologin tukea oppilaiden ja koulu yhteisöjen muissa ongelmatilanteissa ei ole juurikaan ollut saatavilla.

Tervolan kouluverkko koostuu neljästä esi- ja perusopetuksen koulusta ja lukiosta. Yksiköiden määrä lisää osaltaan opiskeluhuollon palveluiden tarvetta.

Oheiseen taulukkoon on koottu tunnuslukujen ja kootun arviointitiedon pohjalta arvio opiskeluhoitopalveluiden kokonaistarpeesta 1.8.2023 alkaen.

Opiskeluhoiltopalveluiden tarve 1.8.2023 alkaen	Kouluterveydenhoitaja	Koulu- lääkäri	Koulu- kuraattori	Koulu- psykologi	Vastaava kuraattori
Esiopetus (järjestetään kouluilla)					
Perusopetus (sis. myös esiopetuksen)	0,95	0,14	0,75	0,38	
Kaisajoki					
Loue					
Mattinen					
Lapinniemi					
Lukiokoulutus	0,05	0,02	0,05	0,04	
Tervolan lukio					
Yhteensä htv	1	0,16	0,8	0,42	alueen yhteinen

2.2 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoiltopalveluista

Lapin hyvinvointialue ei ole ilmoittanut kuntakohtaisia tietoja jatkossa käytettävissä olevista opiskeluhoiltopalvelusta. Opiskeluhoiltopalvelut on järjestetty alueellisesti ja Tervola kuuluu Lapin hyvinvointialueen Lounaiseen palvelualueeseen.

3. Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi

Yhteisöllisellä opiskeluhoillolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskelu ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. Myös yksilökohtaisia opiskeluhoiltopalveluja antava henkilöstö, eli kuraattorit ja psykologit sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ammattilaiset, osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittämiseen osana työtehtäviään. Keskeinen rooli yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämässä on oppilaitoskohtaisella opiskeluhoiltoryhmällä.

3.1 Koulukohtaisten opiskeluhoiltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Jokaisella koululla toimii opiskeluhoiltoryhmä, joka vastaa koulun opiskeluhoillon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskeluhoiltoryhmässä asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, yksittäistä oppilasta koskevia asioita ei käsitellä tässä ryhmässä.

Opiskeluhoitoryhmän muodostavat:

- * rehtori/koulunjohtaja (johtaa ryhmää)
- * opettajaedustaja
- * kouluterveydenhoitaja
- * koulukuraattori

Lisäksi ryhmä voi tarvittaessa kuulla muita asiantuntijaedustajia.

Opiskeluhoitoryhmät kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa ja aina tarvittaessa. Ryhmän koollekutsujana ja muistion laatijana toimii rehtori/koulunjohtaja. Ryhmä käsittelee ainakin seuraavia asioita:

Lukuvuoden alkaessa elo-syyskuussa:

- * kouluyhteisön tilan analysointi toimintasuunnitelman pohjaksi (kouluterveyskysely, laajojen terveystarkastusten yhteenveto, omat arviointikyselyt sekä muut mahdolliset tehtyjen kyselyjen ja palautteiden tulokset)
- * suunnitelma opiskelijoiden ja huoltajien osallisuudesta suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa
- * toimintasuunnitelma/opiskeluhoollon vuosikello

Lukuvuoden päättyessä huhti-toukokuussa:

- * toiminnan, osallisuuden sekä palveluiden käytön ja riittävyyden arviointi
- * arviointiraportin laatiminen ohjausryhmälle

3.2 Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä seuraa oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tilaa. Arvioitaessa luokka- ja kouluyhteisön tilaa ryhmä käyttää laajoista terveystarkastuksista tehtyä yhteenvetoa. Lisäksi arvioinnissa käytetään kouluterveyskyselyiden tuloksia, Tea -tiedonkeruun tuloksia, Move -testituloksia ja omia vuosittain vaihtuvia kuntakohtaisia opetussuunnitelman palautekyselyiden tuloksia. Monialaisesti toteutettava kouluympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkistus toteutetaan kolmen vuoden välein. Keskeiset arviointitulokset kirjataan vuosittain lukuvuosiarvioinnin yhteydessä tehtävään oppilashuollon arviointiraporttiin.

3.3 Poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen

Poissaoloihin liittyvä toimintamalli on kuvattu opetussuunnitelman luvussa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen.

3.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö on kielletty kaikilta koulujen sisätiloissa ja koulujen käytössä olevilla ulkoalueilla, kouluretkillä, leirikouluissa ja koulun järjestämässä tilaisuudessa.

Päihteetöntä elämäntapaa tuetaan käsittelemällä aihetta eri oppiaineiden yhteydessä. Terveystarkastusten yhteydessä kouluterveydenhoitaja keskustelee aiheesta oppilaiden kanssa. Kouluterveyskyselyn ja mahdollisen seudullisen päihdekyselyn tulosten pohjalta asetetaan tilanteen vaatimat tavoitteet ennaltaehkäisytyölle.

Mikäli alaikäinen oppilas käyttää tupakkatuotteita kouluaikana, ilmoitetaan asiasta huoltajalle.

Mikäli alaikäinen oppilas käyttää tai pitää hallussaan alkoholia tai muita huumaavia aineita kouluaikana, ilmoitetaan asiasta huoltajalle, kouluterveydenhoitajalle ja huumaavista aineista aina poliisille. Asiasta tehdään aina lastensuojeluilmoitus.

Jokainen oppilaistosityhteisön jäsen on velvollinen ilmoittamaan välittömästi rehtorille/koulunjohtajalle tai luokanvalvojalle havaittuaan tai epäillessään oppilaan olevan koulussa päihtyneenä tai huumeiden vaikutuksen alaisena tai että hänellä on hallussaan päihdyttäviä aineita.

Koulunjohtajalla/rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta 29 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. Tupakkatuotteet ja muut päihteet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan.

3.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Koulu- opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. Tehtävää toteutetaan tarkastamalla koulut kolmen vuoden välein monialaisena yhteistyönä.

Koollekutsujana ja tarkastuksessa tarvittavien tietojen kokoajana toimii kouluterveydenhoitaja. Arviointi tehdään sekä oppilaan että henkilökunnan näkökulmasta. Tarkastukseen osallistuvat kouluterveydenhoitaja, työterveyshoitaja, koulunjohtaja/rehtori, teknisen toimen edustaja, terveystarkastaja sekä oppilasedustaja. Tarkastuksista tehdään muistio, jossa vastuutetaan tarpeelliset tahot mahdollisten puutteiden korjaamiseen.

4. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

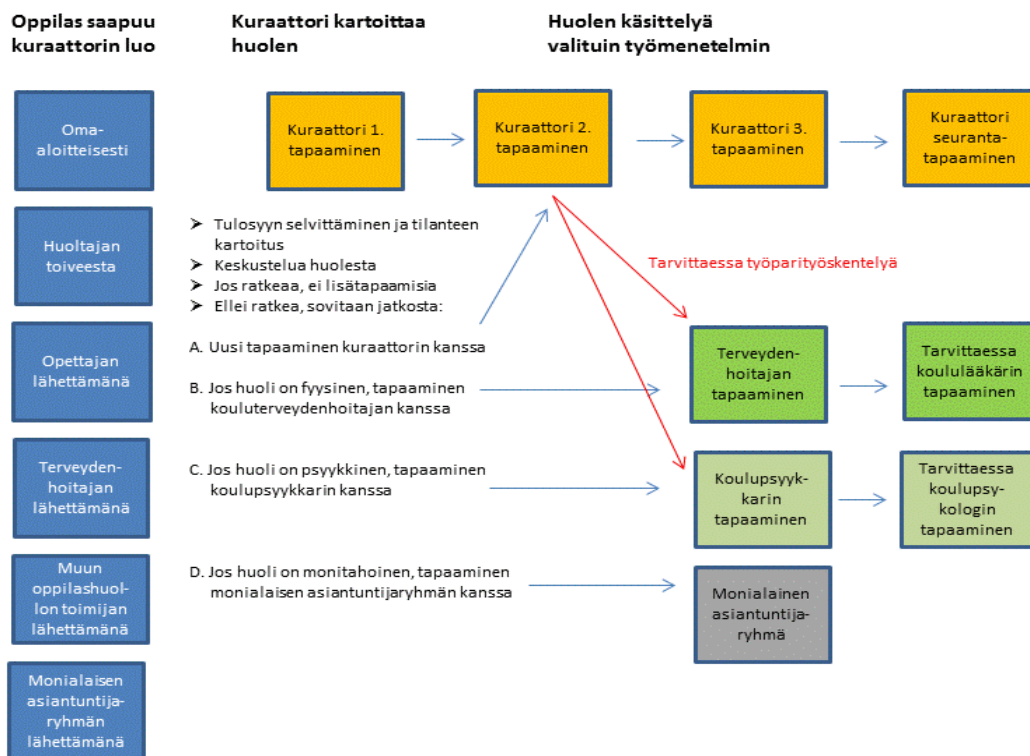
Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

4.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoiltopalveluihin

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää koulun työntekijän ottavan viipymättä yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhoollon ammattilaiseen yhdessä oppilaan kanssa, mikäli hän arvioi oppilaan tarvitsevan opiskeluhoollon palveluita. Mikäli oikeaa tahoja ei pystytä tässä vaiheessa arvioimaan, ohjataan oppilas kuraattorin vastaanotolle. Kuraattori kartoittaa huolen ja ohjaa tarvittaessa muiden ammattilaisten palveluihin oheisen palvelupolun mukaisesti. Opiskelijahuollon ammattilaiselle voidaan haakeutua myös omatoimisesti, huoltajan toiveesta ja muiden ammattilaisten lähettämänä.

Oppilashuollon palvelupolku

Liite 1 Huolen alueet – huolilista avuksi koulun henkilöstölle

Liite 2 Oppilashuollollisen tuen polku

4.2 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja toiminta

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti oppilaan tueksi silloin, kun hänen huolta herättävän tilanteensa varhaiseen selvittelyyn ja hoitamiseen tarvitaan eri alojen asiantuntijoita ja monialaista yhteistyötä opetushenkilöstön ja opiskeluhoollon palvelujen välillä.

Ryhmän kokoaa se opiskeluhoollon toimija, joka havaitsee monialaisen opiskeluhoollon tarpeen. Ryhmän kokoamiseen tarvitaan aina oppilaan suostumus, tai hänen ikänsä tai kehitystasonsa sitä edellyttäessä, huoltajan tai muun laillisen edustajan suostumus. Huoltajan suostumukseksi riittää yhden huoltajan antama suostumus, mutta molempia yhteis- huollosta vastaavia huoltajia on syytä pyytää osallistumaan työskentelyyn.

Oppilaalla on yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa ikänsä ja kehitystasonsa mukainen itsenäinen asema. Painavasta syystä oppilas voi kieltää huoltajaansa osallistumasta asiassa käsittelyyn tai antamasta tälle opiskeluhooltoasiaansa koskevia tietoja. Edellytyksenä

---

on, ettei se ole oppilaan oman edun vastaista. Oppilaan kanta yhteistyöhön opiskeluhoollollisissa asioissa kysytään aina lukiolaisilta, useimmiten peruskoulun yläluokilla ja tilanteen mukaan joskus aiemminkin. Mikäli oppilas kieltää yhteydenoton huoltajaan, huoltajan osallistumisen monialaiseen asiantuntijaryhmään tai tietojen annon huoltajalle, arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Esiopetuksessa ja alimpien luokkien oppilaiden osalta suostumuksen monialaisen asiantuntijaryhmän perustamiseen antaa aina huoltaja.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpanosta ja työskentelyn aloittamisesta voidaan sopia suullisestikin, mutta viimeistään ensimmäisessä kokoontumisessa tulee pyytää kirjallinen suostumus.

Erityisesti luokanopettajan tai luokanvalvojan on suotavaa olla monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenenä, jos oppilaan suostumus siihen on saatavissa. Opettaja ja luokanvalvoja tuntevat usein parhaiten oppilaan päivittäiset, opiskeluun liittyvät ongelmat.

Asiantuntijaryhmän kokoontumisiin voi ryhmän jäsenten lisäksi osallistua myös muita henkilöitä oppilaan tai hänen huoltajansa kirjallisen suostumuksen perusteella. Näistä ulkopuolisista osallistujista ei kuitenkaan tule asiantuntijaryhmän jäseniä. Heille taikka oppilaalle tai huoltajalle ei voida myöskään antaa käyttöoikeutta tai oikeutta tehdä kirjauksia opiskeluhoollotorekisteriin.

Asiantuntijaryhmä valitsee keskuudestaan vastuuhenkilön, joka vastaa prosessin etenemisestä sekä kokoontumisia koskevista kirjauksista opiskeluhoollotokertomukseen. Ryhmään kuuluvat ammattilaiset voivat ryhmässä käydyn keskustelun lisäksi tarvittaessa käydä keskinäistä konsultaatiota ja vaihtaa kyseisen asian hoitamiseen välttämättömiä tietoja salassapitovelvoitteiden estämättä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää oppilaan asiassa neuvoa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista tässä tarkoituksessa konsultaatiota antavalle asiantuntijalle myös salassa pidettäviä tietoja salassapitovelvoitteiden estämättä. Konsultaatiosta tehdään asianmukaiset merkinnät opiskeluhoollotokertomukseen.

Opiskeluhoollotokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen oppilaan:

1. nimi, henkilötunnus, kotikunta sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
  2. asian aihe, tausta ja vireille panija
  3. tiedot asian käsittelystä monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuvat henkilöt ja heidän asemansa
  4. suunnitelma toimenpiteistä oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja niiden toteuttamiseksi ja seurannasta vastaavat tahot
-

---

5. oppilasta koskeva välttämätön tieto liittyen opiskeluhuollossa toteutettuihin ja toteutettaviin toimenpiteisiin

6. kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammattinsa tai virka-asemansa

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoitokertomus tallennetaan Wilmaan. Opiskeluhoitokertomuksista muodostuvan opiskeluhoitokertomuksen vastuuhenkilö on sivistysjohtaja ja yhteyshenkilöitä ovat koulunjohtajat/ apulaisrehtori/ rehtori.

Liite 3 Suostumuslomake

4.3 Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty 36 §:n 1 momentissa tarkoitettu kurinpitotoimi (jälki-istunto, varoitus tai määräaikainen erottaminen) tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi 36 §:n 2 tai 3 momentin nojalla, järjestetään tarvittava opiskeluhoito. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa 36 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden jälkeen.

Tässä tarkoitetun kurinpitotoimen tai opetuksesta epäämisen tilanteissa luokanopettaja tai luokanvalvoja selvittää oppilaalta (tarvittaessa huoltajalta) tarpeen opiskeluhoitopalveluihin ja järjestää mahdollisuuden keskustella ensisijaisesti kuraattorin kanssa.

4.4 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytännöt koulussa

Kouluterveydenhoitaja toimittaa laajaan terveystarkastukseen liittyvät lomakkeet oppilaiden mukana koteihin. Huoltajat palauttavat lomakkeet suljetussa kuoressa koululle tai suoraan kouluterveydenhoitajalle. Mikäli he ovat antaneet suostumuksensa opettajan lomakkeen täyttämiseksi, kouluterveydenhoitaja toimittaa ko. lomakkeen opettajalle täytettäväksi siten. Näin lomake on käytettävissä terveystarkastustilanteessa.

4.5 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytännöt

Huoltaja toimittaa tiedon erityisruokavalioista koulusta saamallaan lomakkeella luokanopettajien/luokanvalvojen välityksellä ateriapalvelun tarjoajalle. Tarvittaessa lomakkeen liitteenä toimitetaan lääkärintodistus. Tiedot päivitetään aina syksyisin.

Oppilaan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukeminen sovitaan koulussa monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä huoltajien, oppilaan, kouluterveydenhuollon, koulun henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa.

5. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

5.1 Osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimisessa ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamisessa

Ennen opiskeluhoitosuunnitelman hyväksymistä kuullaan koulujen henkilöstä, huoltajia, oppilaita sekä opiskeluhoollon edustajia. Oppilaita ja huoltajia kuullaan myös vuosittaisissa arviointikyselyissä ja tarvittaessa niistä saatavan palautteen pohjalta suunnitelmaa ja käytänteitä päivitetään.

Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Yhteisöllisen opiskeluhoollon käytännön toteuttamisessa oppilaiden ja oppilas/opiskelijakuntien osallisuudella on suuri painoarvo.

Lukion yhtenä kasvatustavoitteena on kehittää oppilaiden itseohjautuvuutta ja tukea itsenäistymiskehitystä. Opiskeluhoollon asiat pyritään hoitamaan ensisijaisesti lukiolaisen itsensä kanssa ja vasta sen jälkeen otetaan huoltaja tarvittaessa mukaan keskusteluun.

5.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Koulunjohtajat/rehtorit vastaavat koulujen opetus- ja muun henkilöstön perehdytyksestä ja osaamisen varmistamisesta yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä. Opiskeluhoitosuunnitelma käsitellään yhteisesti lukuvuoden aikana.

5.3 Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Osa oppilaista voi tarvita sekä pedagogista että opiskeluhuollollista tukea. Lainsäädäntö erottaa toisistaan oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetyn yksilökohtaisen opiskeluhuollon ja koululainsäädännössä määritellyn oppimisen tuen. Tuen muotoja voidaan käyttää rinnakkain, toisiaan täydentäen ja siten, että ne muodostavat oppilaan näkökulmasta toimivan kokonaisuuden.

Valmisteltaessa tehostettuun tukeen siirtymistä laaditaan pedagoginen arvio, jonka tekemiseen osallistuvat moniammatillisuuden varmistamiseksi myös kulloinkin tarpeelliset opiskeluhuollon ammattihenkilöt. Samoin laaditaan moniammatillisesti pedagoginen selvitys erityisen tuen päätöstä varten. Laatimisesta vastaava luokanopettaja tai aineenopettaja ja erityisopettaja ratkaisevat kunkin oppilaan kohdalla tarvittavien opiskeluhuollon ammattihenkilöiden konsultaation ja osallistumisen.

Tilanteessa, jossa oppilas siirtyy sairaalakouluun, hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta ja oppilaan opetuksen järjestäjä sekä oppilaan kotikunta sopivat yhdessä sairaalaopetuksen järjestämisestä kuultuaan ensin oppilasta, tämän huoltajia tai muuta laillista edustajaa, oppilaan opetuksen järjestäjää sekä oppilaan oppilashuollosta vastaavia henkilöitä. Sairaalakoulussa oleva oppilas pysyy oman koulun oppilaana. Koulunjohtaja/rehtori päättää, kuka toimii yhdyshenkilönä sairaalakouluun ja käy kutsuttaessa verkostopalavereissa.

Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on oikeutettu ilmaiseen kuljetukseen tai riittävään avustukseen osallistuessaan sairaalaopetukseen.

5.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Koulut tekevät tiivistä yhteistyötä **lastensuojelun** kanssa. Vastaava kuraattori edustaa sosiaalityön erityisosaamista opiskeluhuollossa ja on kaikkien koulujen käytettävissä. Lapin hyvinvointialueen Tervolassa työskentelevä lastensuojelusta vastaava sosiaalityöntekijä osallistuu opiskeluhuollon palavereihin aina tarvittaessa ja konsultoi koulujen henkilöstöä.

Kunnan ja seurakunnan nuorisotyö toimivat kouluilla omien resurssiensa puitteissa järjestämällä mm. koulunuorisotyötä ja organisoimalla ryhmäyhtämisä. Myös **etsivä nuorisotyö** on erityisesti yläkoulun ja lukion yhteistyökumppani.

Poliisiviranomainen tekee yhteistyötä koulujen kanssa vierailen pyydettyä ja tiedottaen mm. liikenneturvallisuudesta, rikosten ennaltaehkäisystä ja muista kulloinkin ajankohtaisista aiheista.

5.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista, toiminnasta ja palveluiden saatavuudesta tiedotetaan oppilaita, huoltajia, henkilöstöä ja yhteistyötahoja Wilman kautta sekä koulujen verkkosivuilla. Opiskeluhoitopalveluista kerrotaan myös lukuvuositedotteissa ja vanhempainilloissa.

Koulujen opiskeluhoitoryhmät seuraavat ja arvioivat opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista. Kevään kokouksessa laadittava arviointiraportti toimitetaan ohjausryhmälle.

6. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

6.1 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oppilaiden suojaaminen väkivallalta

Väkivalta on tarkoituksellista itseen, toiseen henkilöön, ryhmään tai yhteisöön kohdistettua henkisen/fyysisen voiman tai vallan käyttöä. Sen seurauksena voi olla vamma, psyykinen haitta tai kehitykseen liittyvä vaikeus.

Väkivaltaisen käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Väkivallan käyttö koulussa on ehdottomasti kielletty. Väkivaltaan puututaan koulussa välittömästi. Riittäväällä valvonnalla ja nopealla puuttumisella sekä oppilaan tuntemuksella pyritään ehkäisemään väkivaltilanteiden syntyminen. Ympäristöopin ja terveystiedon tunneilla käsitellään väkivaltaista käyttäytymistä ja sen ehkäisemistä.

Jokainen fyysinen väkivaltatapaus käsitellään koulussa ja huoltajaa kehoitetaan tarpeen vaatiessa tekemään ilmoitus poliisille. Väkivaltaisen käytöksen uhri ohjataan saamaan tarvitsemaansa apua ja tukea. Vakaviin väkivaltilanteisiin kutsutaan aina poliisi, jolloin poliisi päättää asian saattamisesta syyteharkintaan.

Toimintaohjeet väkivaltatilanteessa:

- * älä käänny pois tilanteesta
- * ole rauhallinen ja harkitseva
- * kehoita oppilaita lopettamaan väkivalta
- * pyri rauhoittamaan tilanne
- * hae apua muilta aikuisilta
- * tarvittaessa soita hätänumeroon
- * anna ensiapu ja toimita hoitoon
- * ilmoita rehtorille/koulunjohtajalle

Väkivallanteosta luokanopettaja/-valvoja on aina yhteydessä sekä väkivallan tekijän että uhrin huoltajaan ensisijaisesti puhelimitse, ja mikäli ei tavoiteta, niin Wilmaviestillä. Tapahetimiten jälkeen keskustellaan sekä oppilaiden että henkilökunnan kanssa. Ulkopuolisen avun käyttöä voidaan harkita, kun seurataan oppilaiden ja henkilökunnan reaktioita. Opiskeluhoitohenkilöstöä informoidaan tapahtuneesta ja kouluarkeen paluuta tuetaan tarvittaessa. Luokissa käydään tarvittaessa keskustelua vakavan väkivaltatilanteen jälkeen ja ohjataan tukea tarvitsevia opiskeluhoitohenkilökunnan vastaanotoille. Myös opettajille järjestetään tarvittaessa tukea väkivaltatilanteen käsittelyyn.

Oppilaiden suojaaminen kiusaamiselta

Kiusaaminen on tahallista ja toistuvaa, suhteellisen puolustuskyvyttömään (kiusattu voi olla fyysisesti heikko tai hänellä ei ole ystäviä tai hän on luokassa huonossa asemassa tai kiusaajia on useita, joten kiusatun on vaikea puolustautua) lapseen tai nuoreen kohdistuvaa negatiivista toimintaa (esim. aggressiivista käyttäytymistä, uhkailua tai tahallista pahan mielen aiheuttamista).

Huono käytös on erotettava kiusaamisesta. Huonotapainen käyttäytyminen vähentää toisten viihtyvyyttä ja toistuessaan heikentää myös huonosti käyttäytyvän itsensä sosiaalista arvostusta ja yhteisössä elämistä. Tällaiseen käyttäytymiseen kuuluu aina myös kunnioituksen puute ja välinpitämättömyys itseä ja toisia, omia ja toisten tavaroita sekä yhteistä ympäristöä kohtaan. Kiusaamisen tavoin myös huono käytös vie koulusta työn ilon ja usein myös työrauhan ja vaurioittaa ystävyyttä, yhteishenkeä ja ihmisten välistä kanssakäymistä.

Kiusaamisasiassa huomioitavaa

Kiusaaminen ei ole aina selvästi opettajien huomattavissa. Kiusattu oppilas ei itse siitä välttämättä halua kertoa. Kiusatuksi joutuminen saatetaan kokea häpeänä tai sitten pelätään, että aikuiselle kertomisesta ei ole apua vaan kiusaaminen päinvastoin pahenee entisestään. Oppilaita kuitenkin rohkaistaan kertomaan kiusaamistilanteista. Aikuiset ovat vastuussa kiusaamisen lopettamisesta. Sen vuoksi koulussa tai koulumatkalla tapahtuvasta kiusaamisesta on aina kerrottava jollekin aikuiselle.

Oppilaan huoltaja

* jos epäilet, että lastasi on kiusattu, kannusta häntä kertomaan asiasta tai ole itse yhteydessä opettajaan, kouluterveydenhoitajaan tai koulukuraattoriin. Ota yhteyttä kouluun, vaikka lapsesi kieltäisikin.

* jos lapsesi on kiusaava osapuoli, tee selväksi, että et hyväksy minkäänlaista kiusaamista. Kerro asiasta myös opettajalle.

Oppilas

* kiusaamistilanteessa sano päättäväisesti ja tarkasti, mistä et pidä: ”Jätä minut rauhaan, koska en pidä siitä, että sinä...” tai vain yksinkertaisesti ”Lopeta!”

* lähde pois kiusaajan luota.

* kerro aikuiselle, jos olet itse kiusattu tai näet jotakin kiusattavan.

* ole kiusatulle kaveri, älä jätä häntä yksin.

* rohkaise kiusattua kertomaan kiusaamisesta jollekin aikuiselle, voit myös itse tarjoutua kertomaan hänen puolestaan.

Kiusaamisen vastainen toimintamalli

Puuttuminen

Pohjana on havainto/epäily tai oppilaan/huoltajan huoli. Toiminnan käynnistäjänä voi toimia kuka tahansa koulun aikuinen.

Selvittely

* luokanopettaja/-valvoja vastaavat asian selvittämisestä ja toimenpiteistä.

* selvittelyn tavoitteena on tilanteen rauhoittaminen ja selkeyttäminen.

* selvitetään, mitä on tapahtunut ja ketkä ovat osallisena.

* keskustellaan kiusatun kanssa.

* keskustellaan kiusaajan kanssa.

* tilanteen salliessa annetaan oppilaille mahdollisuus esittää ratkaisumalleja.

* tiedotetaan tilanteesta kaikkien asianosaisten huoltajille ensisijaisesti puhelimitse, toissijaisesti Wilmaviestillä.

* kirjataan tapahtunut wilmaan.

* tarvittaessa kutsutaan kiusatun ja kiusaajan huoltajat koululle tapaamiseen. Tapaaminen kirjataan Wilmaan.

* tarvittaessa kutsutaan koolle koko luokan vanhemmat.

Toimenpiteet

* anteeksipyyntö

* ilmoitus kotiin

* keskustelu

* perusopetuslain mukaiset seuraamukset (kasvatuskeskustelu, jälki-istunto, kirjallinen

---

varoitusta ja erottamista määräajaksi)

* tapahtuneesta ilmoittaminen koulukuraattorille, terveydenhoitajalle ja mahdollisesti lastensuojeluun

Seuranta

Jatkotoimenpiteet suunnitellaan tapauskohtaisesti. Seurannasta tehdään suunnitelma, joka kirjataan (luokanopettaja/luokanvalvoja). Suunnitelmaan kirjataan, miten tilannetta seurataan ja miten edistymisestä informoidaan huoltajia/koulunjohtajaa/rehtoria.

Koulukiusaamisen käsittely, siitä aiheutuneet toimenpiteet ja seuranta kirjataan aina. Koulukiusaamistapauksissa, joissa huoltaja ja koulun edustaja tapaavat, tehdään oppilashuoltokertomus Wilmaan.

Kiusaamisen ehkäiseminen

Oppilaita ohjataan hyvään käytökseen, erilaisuuden hyväksymiseen ja vastuuntuntoon arkipäivän tilanteissa. Vastuuntuntoon kuuluu mm. muiden huomioon ottaminen, ympäristöstä huolehtiminen, heikompien puolustaminen sekä toisten auttaminen. Hyvän luokkahengen kehittämiseksi pyritään koko koulun hyvän hengen luomiseen. Opetuksessa painotetaan erilaisuuden hyväksymistä.

Oppilaille tehdään neljä kertaa lukuvuoden aikana koulurauhakysely. Kyselyssä mahdollisesti ilmoitetut kiusaamistilanteet selvitetään. Omien kyselyiden lisäksi koulujen ja koko kunnan koulurauhatilannetta seurataan kouluterveyskyselyiden tuloksilla.

Oppilaiden suojaaminen häirinnältä

Häirintä

Jokaisella on oikeus ihmisarvoon ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Loukkaavaa käytöstä ei hyväksytä, vaan siihen puututaan välittömästi. Loukkaavana käytöksenä pidetään nimittelyä, kieltäytymistä työskentelemästä toisen kanssa, eristämistä ja toisen henkilön vähättelemistä.

Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta. Seksuaalisella häirinnällä luodaan usein uhkaava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Sukupuolinen huomio muuttuu häirinnäksi silloin, kun sitä jatketaan, vaikka huomion kohde ilmaisisi sen olevan epämiellyttävää. Vakavimmillaan häirintä voi muuttua seksuaaliseksi väkivallaksi ja rikokseksi. Seksuaalinen häirintä voi olla esim. vihjailevia eleitä tai ilmeitä, härskejä puheita, nimittelyä, kaksimielisiä vitsejä. Se voi olla vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevia huomautuksia tai kysymyksiä, seksuaalisesti värittyneitä viestejä tai soittoja. Seksuaalista häirintää voi olla fyysinen koskettelu, seksuaalisväritteiset ehdotukset tai vaatimukset sekä seksuaalinen väkivalta, esimerkiksi raiskaus tai sen yritys.

Seksuaalista häirintää ei hyväksytä, vaan siihen puututaan välittömästi.

Rasististen viestien lähettäminen on erittäin loukkaavaa käytöstä.

Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Riittäväällä valvonnalla ja puuttumisella sekä oppilaan tuntemuksella pyritään ehkäisemään seksuaalista häirintää ja rasistista käytöstä. Oppilaita opetetaan tunnistamaan seksuaalisen häirinnän ja rasismin tunnusmerkit. Aihetta käsitellään terveystiedon ja ympäristöopin tunneilla.

Seksuaalista häirintää ja rasistista toimintaa ei koulussa hyväksytä, vaan asiaan puututaan välittömästi. Ensisijainen vastuuhenkilö on aikuinen, joka on ensimmäisenä tilanteessa paikalla. Hän keskustelee asianosaisten kanssa ja selvittää tapahtumien kulun. Hän siirtää asian käsittelyn luokanopettajalle/-valvojalle, joka jatkaa tapahtuman selvittelyä. Luokanopettaja/-valvoja kirjaa tapahtumat ja järjestää osapuolten kuulemisen, jossa sovitaan, että häirintä loppuu. Mikäli sopimus ei pidä, tehdään samalla selväksi se, mitä sen jälkeen tapahtuu. Samalla sovitaan seurannasta. Asian vakavuusaste huomioiden tehdään ilmoitukset huoltajalle ja koulun opiskeluhoitohenkilöstölle.

Samalla määrätään asianmukaiset rankaisutoimet. Opiskeluhoito huolehtii tiedon saatuaan siitä, että sekä uhri että tekijä saavat asianmukaisen tuen. Sovitaan seurannasta eli luokanopettaja/-valvoja kysyy uhrilta ja tekijältä sovitun ajan kuluttua, onko tilanne toistunut. Jos tilanne toistuu, pyydetään huoltaja koululle selvittämään tilannetta ja pohtimaan jatkoa. Vakavimmissa tapauksissa arvioidaan heti lastensuojelun ja poliisin tarve.

Yhteistyö huoltajien ja tarvittavien viranomaisten kanssa

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanteiden hoitamisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä terveydenhoidon, sosiaalitoimen ja/tai poliisin kanssa. Tämä on tarpeen, mikäli koulun omat toimenpiteet eivät riitä, eli tilanteet jatkuvat niihin puuttumisesta huolimatta. Tai muu lainsäädäntö vaatii ilmoittamaan tapahtuneesta toisille viranomaisille.

Opiskeluhoitohenkilökunnan vastuualueita ovat mm. seuraavat:

Kouluterveydenhoitaja kysyy terveystarkastusten yhteydessä kiusaamisesta sekä oppilailta että huoltajilta. Hän ohjeistaa oppilaita ja huoltajia tilanteen vaatimalla tavalla. Kouluterveydenhoitaja tarkastaa akuuteissa väkivaltatilanteissa fyysiset vammat ja antaa niihin hoitoa ja ohjeistaa tarvittaessa saamaan lisäapua.

Koulukuraattori toimii opettajan tukena luokkatason toiminnassa, tapaa ja ohjaa yksilö- ja ryhmätasolla, tekee yhteistyötä vanhempien ja mahdollisten yhteistyötahojen kanssa.

Koulupsykologi antaa yksilöllistä tukea tilanteissa, joissa väkivalta, kiusaaminen tai häirintä on vaikuttanut selvästi oppilaan mielialaan ja arkeen. Hän toimii tarvittaessa yhteistyössä vanhempien ja mahdollisten yhteistyötahojen kanssa.

Suunnitelmista tiedottaminen, päivittäminen, seuranta ja arviointi

Nämä suunnitelmat ovat osa Tervolan kunnan opiskeluhoitosuunnitelmaa ja opetussuunnitelmaa ja luettavissa koulujen kotisivuilla. Suunnitelmista tiedotetaan vuosittain koulun henkilöstölle sekä kouluterveydenhoitajalle ja koulukuraattorille. Huoltajille ja oppilaille suunnitelmista tiedotetaan vuosittain koulun syystiedotteessa. Suunnitelmia päivitetään tarvittaessa ja viimeistään opiskeluhoitosuunnitelman päivittämisen yhteydessä. Suunnitelman toteutumista arvioidaan lukuvuosittain oppilaille tehtävillä kyselyillä ja opettajainkokouksissa, sekä oppilashuoltoryhmän arviointikokouksessa.

6.2 Kriisisuunnitelma

Kriisitilanteiden ehkäisy ja niihin varautuminen

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa, ja se on osa kouluyhteisön toimintakulttuuria. Kaikilla on myös velvollisuus edistää yhteisön jäsenten turvallisuutta. Kriisitilanteita pyritään ehkäisemään koulussa toimivalla valvonnalla, aktiivisella opiskeluhoollolla sekä puuttamalla näkyviin ja huolta herättäviin merkkeihin oppilaiden käytöksessä.

Koulun oppilaat ja henkilökuntaan kuuluvat aikuiset voivat joutua äkilliseen onnettomuuteen tai uhkaavaan tilanteeseen joko koulussa tai sen ulkopuolella. Kuolema, sairaus tai onnettomuus voi kohdata oppilaitten perheenjäseniä tai muita läheisiä ihmisiä.

Tämä toimintaopas koulujen ja oppilaitosten äkillisiin kriiseihin ja uhka- ja vaaratilanteisiin sisältää erilaisia toimintamalleja monenlaisia tilanteita varten. Henkilökuntaa perehdytetään koulun kriisityöhön, jonka tarkoituksena on tukea kriisissä olevan henkilön omaa selviytymistä ja nopeuttaa sitä. Toiminta tapahtuu vanhempien kanssa yhteistyössä. Koulun toimintaa ohjaavat järjestyssäännöt. Tärkeänä osana kriisivalmiuden ylläpidossa on Pelastussuunnitelma. Turvallisuuden edistämiseksi ja turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä noudatetaan turvallisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä, eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita sekä muita paikallisia turvallisuutta koskevia linjauksia.

Työturvallisuus tulee huomioida varsinkin seuraavissa oppiaineissa: käsityö, liikunta, kotitalous, fysiikka ja kemia. Edellä mainittujen aineiden opettajien tulee tuntea oman oppiaineensa työturvallisuusmääräykset ja noudattaa niitä.

Yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa

Kunnan kriisiryhmä

Kunnan kriisiryhmä koordinoi Tervolassa tehtävää kriisityötä. Siihen kuuluu jäsenenä terveyskeskuksen, mielenterveystoimiston, seurakunnan, ja sosiaalitoimen työntekijöitä. Kunnan kriisiryhmä huolehtii niiden ihmisten kriisiauttamisesta, jotka ovat olleet mukana traumaattisessa tapahtumassa.

Koulun kriisiryhmä

Koulun kriisiryhmänä toimii koulukohtainen oppilashuoltoryhmä, jota johtaa koulunjohtaja/rehtori. Siihen kuuluvat jäsenenä kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori ja luokanopettaja/luokanvalvoja.

Kriisiryhmän tehtävät

- * kirjaa ryhmän sisäisen työnjaon ja vastuuketjun
- * selvittää kriisitilanteissa tärkeät yhteistyötahot
- * perehdyttää koulun henkilöstön järjestämällä koulutusta
- * tiedottaa suunnitelmasta oppilaita, huoltajia sekä yhteistyökumppaneita
- * organisoii toiminnan kriisitilanteissa
- * huolehtii välittömistä henkisen tuen tarpeista sekä mahdollisista jatkotoimista
- * arvioi kriisitilanteissa toteutettuja toimia ja ehdottaa kriisisuunnitelmaan tarvittavia muutoksia
- * ylläpitää kriisivalmiutta perehdyttämällä uudet työntekijät kriisisuunnitelmaan sekä järjestämällä koko henkilöstölle vuosittain siihen liittyvää tiedotusta ja koulutusta

Tiedottamisen ja viestinnän periaatteet

Koulunjohtajalle/rehtorille tiedottaminen

Henkilö, joka on saanut tiedon tapahtuneesta, tiedottaa siitä koulunjohtajalle/rehtorille, jonka jälkeen koulunjohtaja/rehtori selvittää:

- * ketä asia koskee?
- * mitä on tapahtunut ja missä?
- * miten kaikki tapahtui ja mitä tapahtumasta tiedetään?

Henkilökunnan toiminta

Henkilökunta käsittelee asiaa saamiensa ohjeiden mukaisesti.

Tiedottaminen koulun ulkopuolelle

Kaikki tiedottaminen koulun ulkopuolelle tapahtuu ensisijaisesti koulunjohtajan/rehtorin kautta

---

Toimintatavat erilaisissa äkillisissä kriisitilanteissa

Kouluun työyhteisönä kohdistuva kriisi voi koskea yksittäistä oppilasta tai henkilökunnan jäsentä, luokkayhteisöä tai koko työyhteisöä. Tällaisia ovat esim. oppilasta tai henkilöstöä koskeva kuolemantapaus sekä kansalliset tai kansainväliset kriisit.

Surun käsittely

Kouluissa huomioidaan surun käsittelyssä henkilöstön ja oppilaiden (sekä heidän perheeseen kuuluvan lähiomaisen) kuolemantapaus seuraavalla tavalla:

- * koulussa voidaan järjestää muistohetki, joka sisältää muistosanoja ja musiikkia, valkolii-nainen pöytä ja kynttilä.
- * lasketaan yhteisesti lippu puolitankoon, kun koulun oma oppilas tai henkilökuntaan kuu-luva on kuollut.
- * tapauksesta keskustellaan yhteisesti luokissa, jos oppilaat niin tahtovat. Jos koulun oma oppilas on kuollut, hänen pulpetilleen voidaan asettaa kukkia, kynttilä tai liina.
- * kotiin otetaan yhteyttä ja koulusta käy henkilökuntaa edesmenneen oppilaan vanhempien luona vierailulla, jos vanhemmat niin toivovat.

Oppilaan kuolema

Jos kuolema on tapahtunut koulussa tai koulumatkalla, koulunjohtaja/rehtori on yhteydes-sä poliisiin, ja sitä kautta suruviestin vieminen kotiin järjestetään. Tämän jälkeen koulun-johtaja/rehtori on yhteydessä kuolleen oppilaan kotiin. **Vanhempien kanssa sovitaan koulun toimenpiteistä** ja oppilaiden ja opettajien osallistumisesta hautajaisiin vanhempi-en toivomusta kunnioittaen.

Oppilaan kuolemaa ja sen aiheuttamaa surua käsitellään kuolleen oppilaan luokan kanssa opettajien tai kriisiryhmän jäsenen johdolla. Kuolemasta on lupa kertoa oppilaille, kuolinta-vasta ei. Oppilaita autetaan purkamaan ajatuksia ja tunteitaan ja heille kerrotaan mahdolli-sista surureaktioista. Muiden luokkien opettajat kertovat asiasta omille oppilailleen. Myös opettajat tarvitsevat tukea. Työntekijöille ja oppilaille voidaan tarvittaessa järjestää psyko-loginen jälkipuinti, jonka toteuttaa ulkopuolinen asiantuntija, kunnan kriisiryhmän jäsen.

Koteihin tiedotetaan asiasta Wilman kautta. Tarvittaessa järjestetään vanhempainilta muu-tama päivä tapahtuneen jälkeen, koska vanhemmat voivat tarvita tukea lastensa auttami-seen. Koulussa järjestetään muistotilaisuus, jonne voidaan kutsua kuolleen oppilaan ja hänen luokkansa vanhemmat. Lisäksi järjestetään erilaisia surun käsittelyä helpottavia toimia, kuten nostetaan lippu puolisalkoon, muistetaan kuollutta oppilasta kirjein, runoin tai piirustuksin, asetetaan hänen pulpetilleen palava kynttilä, kukkia tai valokuva. Mikäli kuo-leva tapahtuu loman aikana, koulussa järjestetään jälkikäteen muistotilaisuus. Opettajien on syytä seurata oppilaiden toipumista ja mahdollista tuen tarvetta.

Koulun henkilökuntaan kuuluvan kuolema

Koulunjohtaja/rehtori on yhteydessä kuolleen omaisiin. Koulunjohtaja/rehtori tai kriisiryhmän jäsen kertoo kuolleen opettajan luokalle tapahtuneesta. Muille luokille asian kertoo oma opettaja tai kriisiryhmän jäsen. Koulussa pidetään muistotilaisuus. Kodeille tiedotetaan asiasta Wilmassa kirjallisesti tai vanhempainillassa. Koulunjohtaja sopii omaisten kanssa koulun työntekijöiden ja oppilaiden mahdollisesta osallistumisesta hautajaisiin. Kuolleen työntekijän työkavereille voidaan järjestää psykologinen jälkipuinti, jonka toteuttaa asiantuntija kunnan kriisiryhmästä.

Itsemurha

Itsemurhan käsittely koulu yhteisössä on erityisen tärkeää, koska itsemurha saattaa toimia ongelmanratkaisumallina muille. Koulunjohtaja/rehtori sopii menehtyneen oppilaan vanhempien kanssa koulun toimenpiteistä ja hautajaisiin osallistumisesta, vanhempien toivomuksia kunnioittaen. **Tieto itsemurhasta annetaan ensin koulun työntekijöille, jotka sopivat yhdessä kriisiryhmän kanssa, mitä ja miten oppilaille kerrotaan asiasta.** Asiallisella informaatiolla ja psyykkisellä tuella ehkäistään uusia itsemurhatapauksia. Koulunjohtaja/rehtori ja kriisiryhmän jäsenet käsittelevät asiaa menehtyneen oppilaan luokan sekä muiden luokkien kanssa.

Jos itsemurha tapahtuu koulupäivän aikana, huolehditaan siitä, etteivät oppilaat pääse tapahtumapaikalle tai poistuvat sieltä heti. Kutsutaan ambulanssi, poliisi ja koulun kriisiryhmä. Suruviestin kotiin vievät viranomaiset. Tämän jälkeen koulunjohtaja/rehtori on yhteydessä kotiin.

Menehtyneen oppilaan luokalle on syytä järjestää psykologinen jälkipuintitilaisuus. Myös opettajille on hyvä järjestää oma jälkipuintitilaisuus. Muistotilaisuus, omaisten muistaminen ja hautajaisiin osallistuminen toteutetaan kuten yleensä kuolemantapausten yhteydessä. Mikäli itsemurha on tapahtunut loman aikana, järjestetään jälkeensä muistotilaisuus.

Itsemurhaa on syytä aina käsitellä oppilaiden kanssa. Tärkeää on korostaa sitä, ettei kenenkään tarvitse jäädä ongelmiansa kanssa yksin vaan apua on saatavilla. On tärkeää estää itsemurhan ja kuoleman ihannointi sankarillisena ratkaisukeinona. Oppilaan itsemurhan jälkeen on tärkeää seurata tilannetta.

Vakava väkivalta tai sen uhka

Koulussa tapahtuneeseen väkivaltatilanteeseen ensimmäisenä paikalle tullut koulun aikuinen tilaa tarvittaessa ambulanssin. Väkivaltatilanteesta ilmoitetaan mahdollisuuden mukaan heti koulunjohtajalle/rehtorille, joka tarvittaessa soittaa poliisille. Vanhemmille ilmoitetaan tapahtuneesta. Jos kyseessä on oppilaiden keskinäinen väkivalta, asian käsittelyä jatketaan koulussa asianosaisten kesken. Väkivaltatilanteen luonteesta ja vakavuudesta riippuu, käsitelläänkö sitä koulussa muiden oppilaiden kanssa.

Mikäli väkivallantekijä on opettaja tai koulun muu työntekijä, koulunjohtaja/rehtori puuttuu asiaan välittömästi.

Onnettomuus tai tapaturma

Ensimmäisenä onnettomuuspaikalle saapunut aikuinen arvioi, mitä on tapahtunut ja minkälaista apua tarvitaan. Sen jälkeen ryhdytään nopeasti tarvittaviin toimiin, esimerkiksi kutsutaan paikalle ambulanssi. Tarvittaessa soitetään yleiseen hätänumeroon ja tehdään hätäilmoitus. Hätäilmoitusta tehdessä kerrotaan, mitä on tapahtunut, missä paikassa ja osoitteessa ja vastataan esitettyihin kysymyksiin. Puhelua ei saa katkaista ennen kuin siihen annetaan lupa.

Tulipalo, säteilyvaara

Onnettomuuksien sattuessa tilanteen vakavuus arvioidaan ja toimitaan sen mukaisesti. Toimitaan pelastussuunnitelman mukaan.

Toiminta pommiuhkatilanteessa

Pommiuhkatilanteesta koulunjohtaja/rehtori ilmoittaa välittömästi poliisille. Oppilaat ja työntekijät ohjataan ulos koulurakennuksesta, koulu suljetaan. Toimitaan poliisin antamien ohjeiden mukaan. Pommiuhkatilanteisiin on aina suhtauduttava vakavasti. Jos uhkaus saadaan puhelimitse, yritetään pitkittää puhelua ja saada mahdollisimman tarkat tiedot uhkausten syistä ja kohteesta. Tilanteesta ja poliisin ohjeista riippuen suoritetaan koulussa mahdollinen hiljainen etsintä. Pommiksi epäiltyyn esineeseen, pakettiin tai laukkuun ei saa koskea.

Kansallinen tai kansainvälinen kriisi

Koko Suomen kansaa tai maailmanlaajuisesti koskettavan kriisin käsittelyssä seurataan opetuksen järjestäjän tai opetushallituksen antamia ohjeita kriisin käsittelyssä.

Kriisin ja surun käsittelyssä pyritään lyhyeen ja napakkaan, mutta silti lohduttavaan käsitteilyyn. On tärkeää, että koulun arki palaa entiselleen mahdollisimman nopeasti. Kouluterveydenhoitaja ohjaa tarvittaessa saamaan apua ne henkilöt, jotka eivät pääse kriisin tai surun yli yhteisen käsittelyn keinoin.

Psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen

Psykososiaalisen tuen käynnistäminen äkillisissä kriiseissä jo tapahtuneen ensivaiheissa on tärkeää. Tarkoituksenmukainen toiminta auttaa ymmärtämään itsessä ja muissa tapahtuvia reaktioita ja tukee toipumista vakavien käännekohtien jälkeen.

Suunnitelmaan perehdyttäminen, päivittäminen ja seurantaan liittyvä kirjaaminen ja arviointi

Onnettomuuksiin tai turvallisuusuhkiin varautumista tuetaan valmentamalla oppilaat ja henkilökunta toimimaan oikein uhka- ja vaaratilanteissa. Vastuuhenkilönä on koulunjohtaja/rehtori.

Tätä suunnitelmaa päivitetään aina tarvittaessa. Päivityksen yhteydessä arvioidaan toimintaohjeen ajanmukaisuutta ja tehdään siihen tarvittavat muutokset. Myös jokaisen kriisitilanteen jälkeen huolehditaan tilanteen hoidon arvioinnista yhdessä henkilöstön kanssa asianosaisia konsultoiden ja esitetään tarvittavat tarkennukset suunnitelmaan.

Liite 1 Huolen alueet

Pieni huoli (huoli ja ihmettely käynyt mielessä), yhteys huoltajiin/ oppilashuollon henkilöön th, kuraattori, psykologi

- ❖ alisuoriutuminen/ylisuoriutuminen
  - ❖ läksyjen ja muiden koulutehtävien laiminlyönti
  - ❖ myöhästelyt
  - ❖ huomattavan väsynyt aamuisin
  - ❖ puutteellinen hygienia
  - ❖ yhteisten sääntöjen noudattaminen hankalaa
  - ❖ motivaation puute
  - ❖ väsymys, passiivisuus
  - ❖ empatian puute
  - ❖ hyvien käytöstapojen puuttuminen
  - ❖ nettikiusaaminen
  - ❖ huolestuttavat piirustukset, kirjoitukset tms.
  - ❖ käytösongelmat
  - ❖ ”nyrkit pystyssä” –käytös
  - ❖ outo käyttäytyminen, potkii, puree, lyö huutaa, haistattelee...
  - ❖ haasteet omien tunteiden tunnistamisessa ja hallitsemisessa
  - ❖ itseinho, huono itsetunto
  - ❖ voimakkaita psykosomaattisia ruumiillisia oireita, oudot vammat
  - ❖ hyvin voimakkaat mielialan vaihtelut
  - ❖ valehtelu
  - ❖ vetäytyminen ikätovereista
  - ❖ yli- tai alireagointi
  - ❖ muutos käyttäytymisessä
  - ❖ kiusaamisen havaitseminen
  - ❖ epätavallinen, tilanteeseen sopimaton käytös, ei tottele ohjeita/käskyjä/kieltoja
  - ❖ toisten epänormaali miellyttäminen, vietävissä olo
  - ❖ selittämätön fyysinen/psykykinen oireilu
  - ❖ vanhemman halventava, aliarvioiva puhe lapsesta
  - ❖ huoli lapsen ja vanhemman välisestä vuorovaikutuksesta
  - ❖ haasteet sosiaalisessa vuorovaikutustilanteessa (välttelee, ei vastaa kysymyksiin)
  - ❖ vanhempien mielenterveysongelmat
  - ❖ vanhempien vaikeudet kasvatustehtävässä
  - ❖ valittaminen kivuista
  - ❖ poissaoleva, jumittaa
  - ❖ nälkäisyys/sairaalloinen ylipaino
  - ❖ epämääräiset ruhjeet/mustelmat
  - ❖ toisten tavaroiden piilottelu
  - ❖ tupakan/nuuskan käyttö
  - ❖ itsensä satuttaminen
  - ❖ ei syö kouluruokailussa
-

Tuntuva huoli (huoli on tuntuva, yksilöllinen oppilashuoltopalaveri)

- ❖ koulunkäynnin laiminlyöminen
- ❖ toistuva oppituntien häirintä (ei anna työrauhaa toisille, äänekäs, liikkuu luokassa, heittelee tavaroita)
- ❖ koulupoissaolot yli 50 tuntia (Varhainen tuki koulupoissaoloihin –malli)
- ❖ opiskelukyvyn lamaaneminen
- ❖ selvä muutos käyttäytymisessä
- ❖ toistuva seksuaalissävyytteinen puhe ja käytös
- ❖ toistuva koulualueelta poistuminen
- ❖ lapsen/vanhemman uhkaava puhe ja käytös
- ❖ toistuvat käytösongelmat
- ❖ varastelu
- ❖ lapsen tarpeiden laiminlyönti (esim. puhtaus, vaatetus, ravinto, yksinoloa, huolenpidon puutteita)

Iso huoli (huoli on erittäin suuri, lastensuojeluilmoitus/rikosilmoitus)

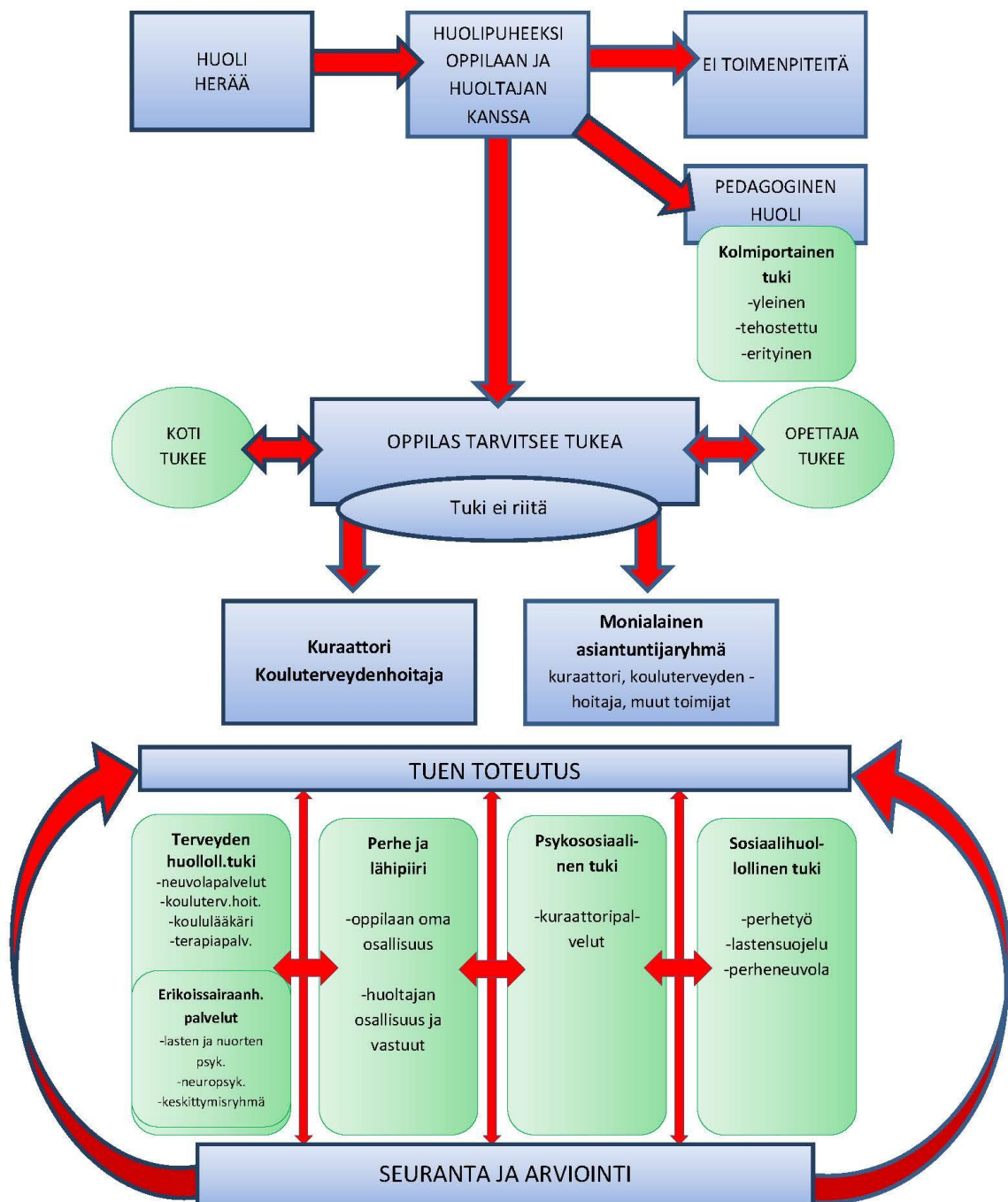
- ❖ jatkuva koulunkäynnin laiminlyöminen L
- ❖ lapsen väkivaltainen käytös R/L
- ❖ omaisuuden tuhoaminen R/L
- ❖ oman tai muiden henkilöiden turvallisuuden vaarantaminen R/L
- ❖ väkivaltaiset puheet, uhkaava puhe ja käytös R/L
- ❖ teräase tms. suunnitelmallisesti mukana koulussa R
- ❖ lapseen kohdistuva väkivalta R
- ❖ seksuaalinen hyväksikäyttö R
- ❖ perheväkivalta R/L
- ❖ vakava lapsen tarpeiden laiminlyönti L
- ❖ lapsen sairauden hoitamatta jättäminen L
- ❖ päihteiden käyttö L/R (huumausaineet)
- ❖ jatkuvat käytösongelmat L
- ❖ itsetuhoainen käytös L

Lastensuojeluun ja poliisille voi aina soittaa tiedustellakseen toimintatapaa, kun ei kerro oppilaan nimeä (konsultointia). Kouluterveydenhoitajalta voi pyytää apua terveyteen liittyvissä suuren huolen asioissa.

Liite 2 Oppilashuollollisen tuen polku

OPPILASHUOLLOLLISEN TUEN POLKU

Liite 3 Suostumuslomake**SUOSTUMUS OPISKELUHUOLLON MONIALAISEN ASiantuntijaryhmän KOOLLE KUTSUMISEEN**

Oppilaan nimi _____

Koulu _____ Luokka _____

Huoltajan nimi/nimet _____

- yhteishuoltajuus
- yksinhuoltajuus

Suostumus opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän koolle kutsumiseen *)

- Annan suostumuksen monialaisen asiantuntijaryhmän koollekutsumiselle koulunkäyntini tukemiseksi ja tarvitsemiä tukipalveluiden järjestämiseksi
- En anna suostumusta

Monialaiseen asiantuntijaryhmään kutsutaan (x-ruutuun):

- huoltaja/huoltajat
- opettaja _____
- erityisopettaja _____
- opinto-ohjaaja
- koulukuraattori
- kouluterveydenhoitaja
- koulupsykologi
- psykiatrinen sairaanhoitaja
- koululääkäri _____
- sosiaalitoimen edustaja _____
- rehtori/koulunjohtaja/apulaisrehtori _____
- muu _____

Ensimmäinen kokoontumisaika ja -paikka:

_____

_____

Tervolassa ____/ ____ 20____

Oppilaan allekirjoitus

Asian vireillepanijan allekirjoitus ja virka-asema

Huoltajan allekirjoitus

Huoltajan allekirjoitus

*) Kirjallinen lupa pyydetään Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1287/2013 14§:n mukaisesti järjestettävän monialaisen asiantuntijaryhmän koolle kutsumiseen yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi.

Liite 4 Kriisitiedottamisen mallit

Sisäinen tiedottaminen oppilaille

- * tiedottaminen luokissa, jolloin on heti mahdollisuus kysyä opettajalta lisätietoja
- * sama viesti kaikkiin luokkiin yhtä aikaa
- * koulunjohtaja/rehtori laatii tiedotteen (tai käyttää valmista pohjaa)

Esimerkki tiedotteesta oppilaille, jonka opettaja lukee:

Tämä tiedote on koulunjohtajalta/rehtorilta kaikille.

Olemme juuri saaneet tiedon ikävästä tapahtumasta (oppilaan nimi) on (milloin) kuollut äkillisesti. (Kuolinsyy, jos sen kertomiseen on huoltajien lupa) Koko koulun henkilökunta haluaa ottaa osaa perheen ja ystävien suruun.

Muistotilaisuus pidetään (missä ja milloin?). Oppilaille on järjestetty keskustelutilaisuus yksin tai pienissä ryhmissä (kenen, keiden?) kanssa. Koulunkäyntiä pyritään jatkamaan normaaliin tapaan mahdollisimman pian.

Sisäinen tiedottaminen henkilökunnalle

- * Wilma
  - * kokoukset/palaverit
  - * tilannepäivitys
  - * mitä tehdään nyt ja jatkossa, faktojen kertaaminen
  - * puhelin tiedottamisvälineenä iltaisin ja loma-aikoina
  - * huomioi myös muu henkilökunnan tiedottaminen
-

Ulkoisen tiedottaminen huoltajille

- * Wilmassa
- * vanhempainillat
- * Wilmassa/koulun omilla nettisivuilla tieto, missä numerossa vastataan lisäkysymyksiin

Esimerkki kirjeestä kotiin:

Hyvät vanhemmat,

tähän kohtaan kerrotaan lyhyesti, mutta tarkasti

mitä on tapahtunut

milloin

missä

mitä toimenpiteitä on tehty

mikä on tilanne nyt

mitä seuraavien päivien aikana tehdään

Suosittellemme, että lähetätte lapsenne kouluun kuten tavallisestikin. On hyvä muistaa, että tuttu koulu on turvallinen lapsella missä tahansa hätätilanteessakin. Lapsenne hyvinvointi ja turvallisuus on meille tärkeä asia. Mikäli teillä on tapahtuneeseen liittyvää kysyttävää tai huolia asian suhteen, ottakaa yhteyttä kriisiryhmämme jäseneen _____ puh. _____

Ystävällisin terveisin

Nimi

Titteli

Ulkoisen tiedottaminen medialle

- * vain koulunjohtaja/rehtori tiedottaa mediaa
- * muille ohjeistukseksi puheluiden ja toimittajien ohjaaminen koulunjohtajan luona
- * ei "off the record" lausuntoja, koska toimittajat voivat käyttää niitä sopimuksesta huolimatta
- * käytä yleisiä fraaseja jotka ovat turvallisia ja neutraaleja esim. "teemme kaikemme...", "valitamme syvästi tapahtunutta..."
- * pidä kirjaa mitä faktoja olet medialle antanut
- * tiedota vain faktoista
- * suojele oppilaita toimittajilta (alaikäisten lasten ohjeistaminen, että toimittajille ei välttämättä tarvitse vastata eikä antaa kuvata)

Esimerkki tiedotteesta:

XX koulussa on tänään tapahtunut (mitä? lyhyt selostus).

Tapahtuma sattui klo?.

Paikalla oli/ei ollut oppilaita, opettajia, muita?

Seuraavia toimia on käynnistetty...

Koulussamme on toimintaopas koulujen ja oppilaitosten äkillisiin kriiseihin ja uhkaja vaaratilanteisiin, jonka mukaan on toimittu.

Yhteyshenkilö koulussa on XX.